



JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 21.08.2026 nr SIM/26-0315/-3K,
1-6/3514-1

Meie 16.09.2026 nr 8-2/1840

Korrakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Lugupeetud minister

Siseministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud korrakaitseaduse muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu põhimõtteliste märkustega esmaabi osutamise ja joobeseisundi tuvastamise kohta (kirja punktid 1–4) ning muude sisuliste märkustega.

I. Põhimõttelised märkused

1. **Eelnõu § 1 p 1** (esmaabi osutamine) – seletuskirja kohaselt ei taga kehtiv õigus politseile selget õiguslikku alust eluohtlikus seisundis inimesele esmaabi andmiseks. Justiits- ja Digiministeerium selle käsitlemisega endiselt ei nõustu. Politsei kui korrakaitseorgani ülesanne on tagada avalik kord. Avalik kord on olukord, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning õigushüvede ja isikute subjektiivsete õiguste kaitstus. Jättes eluohtlikus olukorras inimese abita, ei täida politsei korrakaitseorganina avaliku korra tagamise kohustust (inimese põhiõigused elule ja tervise kaitsele ei ole tagatud). Seega on kehtivas õiguses abi andmiseks vajalik alus juba olemas. Olemasolevat õiguslikku alust ei ole vaja n-ö üle sätestada.

Eelnõu ei piirdu aga siiski vaid ülereguleerimisega – kavandatava sätte sõnastus lubab väita, et tegemist on politseile pandud kohustusega („eluohtliku terviseseisundi kahtluse korral osutab politseiametnik isikule oma väljaõppe ja võimaluste piires esmaabi...“). Seejuures laieneb esmaabi andmise kohustus seletuskirja kohaselt ka olukordadele, mis ei seonu vahetult politseisündmustega ehk olukordadele, kus politsei satub olema lähim võimalik reageerija. Leiame, et selline käsitus tekitab rollisegaduse (politseile pannakse sisuliselt kiirabi roll) ja seda ei saa seetõttu toetada. Kindlasti ei saa eitada vajadust, et politseiametnikel oleks väljaõppe ja valmisolek esmaabi anda, kuid politseiametnikke ei saa käsitleda kiirabi asendajatena.

2. **Eelnõu § 1 p 1** – eelnõu sätestab esmaabi andmise vaid politsei kohustusena. Siiski tunneb Eesti kehtiv õigus ka muid korrakaitseorganeid, kes võivad olla n-ö esmareageerijad – Kaitsevägi on edasilükkamatu pädevuse alusel korrakaitseorganiks Kaitseväe korralduse seaduse § 3¹ alusel, ka päästemeeskond võib sattuda esimesena sündmuskohale, kus inimesed vajavad esmaabi. Kummalgi juhul ei sätesta seadus eelnõuga sarnast üldist esmaabi andmise kohustust (arusaadavalt laieneb ka päästele ja korrakaitseorganina tegutsevale Kaitseväele korrakaitseaduse (KorS) §-st 77 tulenev abi andmise kohustus). Kui kehtivat KorSi ei saa käsitleda piisava õigusliku alusena hädasolijale abi andmiseks, võiksid näiteks väikesaarte elanikud jääda õiguslikult kehvemasse olukorda, sest Kaitsevägi, tegutsedes edasilükkamatu pädevuse alusel korrakaitseorganina, justkui ei võiks eluohtlikus seisundis inimesele abi osutada.

3. **Eelnõu § 1 p 1** – plaanitav säte ei haaku KorSi üldise loogikaga. KorS sätestab meetmed, mida korrakaitseorganid seaduses sätestatud juhtudel kasutada saavad. Esmaabi andmise kohustus ei ole käsitletav eraldiseisva meetmena. Veelgi enam, esmaabi andmine ei ole põhiõiguste riive, sest riive eeldab põhiõiguse ebasoodsat mõjutamist. Esmaabi andmisel tuleb lähtuda eeldusest, et inimene soovib abi.
4. **Eelnõu § 1 p 8 (joobeseisundi tuvastamine)** – esimesel kooskõlastusringil tegime märkuse joobeseisundi tuvastamise sätete kohta. Me ei toetanud eelnõu osas, milles nähakse ette võimalus, et teatud juhtudel saab ekspertiisiasutus joobeseisundi tuvastamisel tugineda tervishoiutöötaja koostatud tervise seisundi kirjelduse asemel korrakaitseorgani koostatud joobeseisundile viitavate tunnuste kirjeldusele. Kooskõlastustabelis esitatud selgitused ei ole piisavad. Seetõttu kordame oma varasemalt esitatud märkust.

Meie hinnangul saab korrakaitseorgani koostatud joobeseisundile viitavate tunnuste kirjeldust kasutada samaväärse alternatiivina tervishoiutöötaja koostatud tervise seisundi kirjeldusele vaid juhul, kui joobeseisundile viitavate tunnuste kirjeldamise kord sätestatakse rakendusaktiga sarnaselt tervise seisundi kirjeldamise nõuetega. Lisaks tuleb koos joobeseisundile viitavate tunnuste kirjeldusega ekspertiisiasutusele edastada vormikaamera salvestise joobeseisundile viitavate tunnuste kindlakstegemise toimingust. Salvestiselt on eksperdile vahetult näha need tunnused, mille alusel joovet kahtlustatakse.

Ekspertiisiasutusele ei piisa, kui korrakaitseorgan esitab teenistuja koostatud tervise seisundi kirjaliku kirjelduse. Eksperdil peab olema võimalus visuaalselt hinnata, mille põhjal kirjalik tervise seisundi kirjeldus, mis viitab joobele, koostati.

Kaaluda tuleb KorSi täiendamist – sarnaselt alkoholijooke kontrolliga (§ 38 lg 3) tuleb sätestada ka narkootiliste ainete osas sõnaselgelt, et tervise seisundi kirjeldusega ei või piirduda mootor-, õhu- või veesõiduki, raudteeveeremi või trammi ohutu liiklemise või käituseeskirja nõuete rikkumisega seotud süütegude toimepanemise kahtluse korral ning ekspertiisiasutusele tuleb edastada ka vormikaamera salvestis.

II. Sisulised märkused

5. **Muud märkused eelnõu § 1 p 1 kohta** – vaatamata sellele, et Justiits- ja Digiministeerium ei toeta eelnõu § 1 p-ga 1 plaanitavat muudatust, toome siiski välja ka sättega seotud konkreetsed märkused. Eelnõuga plaanitakse lisada KorSi § 16³, mis on aga kehtivas KorSis juba olemas. Seega leiame, et säte võiks asuda § 14 järel, mis sätestab inimese õiguse saada abi.
6. Kavandatav KorS § 16³ lõige 1 kohustab politseid esmaabi andma, kui see ei takista politsei põhiülesannete täitmist. Politsei ja piirivalve seaduse (PPVS) § 3 sätestab politsei ülesanded, eristamata seejuures põhiülesandeid ja muid ülesandeid. Seletuskiri aitab küll mõista, et sättega tahetakse prioriseerida konkreetses olukorras politsei käitumisvalikuid – politsei peaks esmajärjekorras tegelema oma ülesannetega. Samas ei anna sätte sõnastus seda mõtet üheselt edasi.

Lisaks on KorS § 16³ lõike 1 järgi politseil esmaabi andmise kohustus kuni kiirabibrigaadi kohalejõudmiseni või isiku üleandmiseni tervishoiuteenuse osutajale. Kiirabi on tervishoiuteenuste korraldamise seaduse kohaselt ambulatoorne tervishoiuteenus. Palume selgitada, kas sättes on vaja eristada seega kiirabi ja tervishoiuteenuse osutajat.
7. Arusaamatuks jääb, mis on kavandatava KorS § 16³ lõike 2 eesmärk. Sarnaselt lõikega 1 sätestatakse, et esmaabi antakse vastavalt oma väljaõppele. See, et politseiametniku väljaõpe on meditsiiniline, ei muuda kohustuse olemust. Seega leiame, et lõiget 2 ei ole eraldi vaja sätestada.
8. Kavandatava KorS § 16³ lõikega 3 volitatakse Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) peadirektorit kehtestama oma käskkirjaga esmaabi väljaõppe ja täiendusõppe korda. Tegemist on siseõiguse aktiga, millel puudub vahetu mõju politseiorganisatsioonist väljapoole. Seetõttu jääb arusaamatuks, miks selline säte seaduses vajalik on.

9. Kavandatava KorS § 16³ lõike 5 reguleerimisese erineb planeeritava paragrahvi reguleerimisest. Kui loodava paragrahvi reguleeritakse politsei kohustusi, siis lõige 5 sätestab inimesele õiguse keelduda abist. Selle sätte asukoht ei peaks olema kõnealuses paragrahvis. Lisaks on küsitav, millises ulatuses on lõikes 5 sätestatud õigust silmas peetud – kas politsei vaatest on oluline vaid asjaolu, et inimene keeldus politseiametniku osutatavast esmaabist või esmaabist üldiselt. Ilmselt on silmas peetud siiski olukorda, kus inimene keeldub politseiniku esmaabist ja see tuleb dokumenteerida. Mõistlik oleks seega reguleerida vaid politseiametniku dokumenteerimiskohustust nii abi andmise kui ka sellest keeldumise korral. Seejuures tekitab küsitavusi ka „dokumenteermise“ termin. Palume selgitada, kas esmaabi andmise või sellest keeldumise dokumenteerimine erineb KorSis juba olemasolevast protokollimisest.

III. Muud märkused

10. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: 1. 20260907 KorS EN JDM kk lisa
2. 20260907 KorS SK JDM kk lisa

Johanna Maria Kosk 58847154
johannamaria.kosk@justdigi.ee
Mari Käbi
Einar Hillep
Joel Kook
Helen Noormägi